

Υπόθεση C-620/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

20 Αυγούστου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesverwaltungsgericht (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο, Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

4 Ιουλίου 2019

Αναιρεσείον, Εκκαλούν και Καθού:

Land Nordrhein-Westfalen

Αναιρεσίβλητος, Εφεσίβλητος και Προσφεύγων:

D.-H. T. ενεργών ως σύνδικος πτωχεύσεως όσον αφορά την περιουσία της J & S Service UG (περιορισμένης ευθύνης)

Bundesverwaltungsgericht

Διάταξη

[παραλειπόμενα]

Στη διοικητική διαφορά

D.-H. T. ενεργών ως σύνδικος πτωχεύσεως όσον αφορά την περιουσία της J & S Service UG (περιορισμένης ευθύνης),

[παραλειπόμενα] Euskirchen,

προσφεύγων, εφεσίβλητος και αναιρεσίβλητος,

[παραλειπόμενα] [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

κατά

Land Nordrhein-Westfalen (Ομόσπονδου κράτους της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας)

[παραλειπόμενα]

καθού, εκκαλούντος και αναιρεσειόντος

[παραλειπόμενα]

παρισταμένου του:

Vertreter des Bundesinteresses

beim Bundesverwaltungsgericht,

[παραλειπόμενα] Βερολίνο,

Το 7ο Τμήμα του Bundesverwaltungsgericht

[παραλειπόμενα]

διέταξε, στις 4 Ιουλίου 2019, τα εξής:

Αναστέλλει την ενώπιόν του διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προς διευκρίνιση των ακόλουθων ερωτημάτων σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, ΕΕ L 119, της 4ης Μαΐου 2016, σ. 1), σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ: **[σελ. 3 του πρωτοτύπου]**

1. Υπηρετεί το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και την προστασία των συμφερόντων των φορολογικών αρχών;
2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, καλύπτει η φράση «εκτέλεση αστικών αξιώσεων» και την άμυνα της φορολογικής αρχής έναντι αστικών αξιώσεων και πρέπει αυτές να έχουν ήδη προβληθεί;
3. Επιτρέπει η ρύθμιση του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, η οποία αφορά την προστασία σημαντικού χρηματοοικονομικού συμφέροντος κράτους μέλους στον φορολογικό τομέα,

περιορισμό του δικαιώματος πρόσβασης του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, ως άμυνα κατά αστικών αξιώσεων πτωχευτικής ανάκλησης έναντι της φορολογικής αρχής;

Σκεπτικό

I

- 1 Ο προσφεύγων είναι σύνδικος πτωχεύσεως. Ζητεί από το αρμόδιο Finanzamt (δημόσια οικονομική υπηρεσία), προς τον σκοπό εξετάσεως αξιώσεων από πτωχευτική ανάκληση, φορολογικής φύσεως πληροφορίες για την πτωχεύσασα, κεφαλαιουχική εταιρία περιορισμένης ευθύνης του γερμανικού δικαίου.
- 2 Η δημόσια οικονομική υπηρεσία απέρριψε την υποβληθείσα δυνάμει του Informationsfreiheitsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (νόμου του Ομόσπονδου κράτους της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας περί ελεύθερης προσβάσεως στην πληροφόρηση) αίτηση του συνδίκου πτωχεύσεως για πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την απειλή μέτρων αναγκαστικής εκτελέσεως και την έκδοση διαταγών εκτελέσεως, τις πραγματοποιηθείσες πληρωμές, το χρονικό σημείο γνώσεως της αδυναμίας πληρωμής της πτωχεύσασας καθώς και την αποστολή αποσπασμάτων κινήσεως λογαριασμών για όλα τα διαλαμβανόμενα σε αυτά είδη φόρων, όσον αφορά τις φορολογικές χρήσεις από τον Μάρτιο του 2014 έως τον Ιούνιο του 2015.
- 3 Το Verwaltungsgericht (διοικητικό πρωτοδικείο) δέχθηκε κατ' ουσίαν την προσφυγή που ασκήθηκε κατά της ανωτέρω αρνήσεως. Το Oberverwaltungsgericht (Διοικητικό Εφετείο) απέρριψε την έφεση του καθού Land (ομοσπόνδου κράτους): Η αξίωση πληροφορήσεως δεν αίρεται από ειδικούς κανόνες του δικαίου της φορολογικής διαδικασίας ούτε συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της. Οι πληροφορίες που ζητούνται εμπίπτουν μεν από ουσιαστικής απόψεως στο πεδίο προστασίας του φορολογικού απορρήτου, πλην όμως δεν χρήζουν προστασίας του απορρήτου έναντι του συνδίκου πτωχεύσεως όπως δεν χρήζουν τέτοιας προστασίας [σελ. 4 του πρωτοτύπου] έναντι του υποκειμένου των δεδομένων, του οποίου τις φορολογικές έννομες σχέσεις αφορούν. Με την έναρξη της πτωχευτικής διαδικασίας, η εξουσία διαθέσεως επί των φορολογικών δεδομένων περιήλθε στον σύνδικο πτωχεύσεως. Η μεταβίβαση αυτή της εξουσίας διαθέσεως καλύπτει και εμπορικά απόρρητα και φορολογικά δεδομένα, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την ορθή διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας και τη διεξαγωγή της πτωχευτικής διαδικασίας. Ο σύνδικος πτωχεύσεως μπορεί να απαιτήσει από τον πτωχεύσαντα οφειλέτη πληροφορίες για όλες τις συνθήκες της διαδικασίας. Η υποχρέωση συνεργασίας του πτωχεύσαντος οφειλέτη περιλαμβάνει και την υποχρέωση να απαλλάξει τη δημόσια οικονομική υπηρεσία από το φορολογικό απόρρητο. Πρέπει συναφώς να υποχωρήσουν τα συμφέροντά του για την τήρηση του απορρήτου.

- 4 Με την αίτηση αναιρέσεως την οποία επέτρεψε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο λόγω θεμελιώδους σημασίας της, το καθού εμμένει στο αίτημά του περί απορρίψεως της προσφυγής.

II

- 5 Η διαδικασία πρέπει να ανασταλεί και να υποβληθεί το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) αίτηση προδικαστικής αποφάσεως επί των διατυπωθέντων στο διατακτικό ερωτημάτων (Άρθρο 267 ΣΛΕΕ).

- 6 1. Οι ασκούμενες επιρροή διατάξεις του ενωσιακού δικαίου βρίσκονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στο άρθρο 4, σημείο 1, στο άρθρο 15 και στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχεία ε', θ' και ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

- 7 2. Οι κρίσιμες διατάξεις του εθνικού δικαίου προστέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναιρετικής διαδικασίας με νόμο της 17ης Ιουλίου 2017 [παραλειπόμενα] στον Abgabenordnung (φορολογικό κώδικα, στο εξής: ΑΟ) και τέθηκαν σε ισχύ από τις 25 Μαΐου 2018. Τα άρθρα αυτά ορίζουν τα εξής:

- 8 § 2a Πεδίο εφαρμογής των διατάξεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

«(3) Οι διατάξεις του νόμου αυτού και των φορολογικών νόμων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν εφαρμόζονται, στο μέτρο που εφαρμόζεται το δίκαιο της [σελ. 5 του πρωτοτύπου] Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 [...] όπως ισχύει εκάστοτε, άμεσα ή κατ' αναλογία, σύμφωνα με την παράγραφο 5».

«5) Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, του παρόντος νόμου και των φορολογικών νόμων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων για πληροφορίες που αφορούν ταυτοποιημένα ή δυνάμενα να ταυτοποιηθούν

1. αποθανόντα φυσικά πρόσωπα ή

2. σωματεία, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας ανεξαρτήτως του αν διαθέτουν ή όχι ικανότητα δικαίου.»

- 9 § 32e Σχέση με άλλες αξιώσεις προσβάσεως σε πληροφορίες

«Στο μέτρο που το υποκείμενο των δεδομένων ή τρίτος έχει έναντι της φορολογικής αρχής, σύμφωνα με τον Informationsfreiheitsgesetz vom 5. September 2005 (νόμο περί ελεύθερης προσβάσεως στην πληροφόρηση της 5ης Σεπτεμβρίου 2005, BGBl. I σ. 2722) όπως ισχύει εκάστοτε ή σύμφωνα με τους αντίστοιχους νόμους των ομοσπόνδων κρατών, αξίωση πρόσβασης σε πληροφορίες, ισχύουν ανάλογα τα άρθρα 12 έως 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 σε συνδυασμό με τα άρθρα 32a έως 32d του παρόντος νόμου. Στο πλαίσιο αυτό, αποκλείονται περαιτέρω αξιώσεις πρόσβασης σε δεδομένα

φορολογικού χαρακτήρα. Το άρθρο 30, παράγραφος 4, σημείο 2, του παρόντος νόμου δεν τυγχάνει εφαρμογής συναφώς.»

- 10 § 32b Πληροφορίες που παρέχονται από τη δημόσια οικονομική αρχή εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν έχουν συλλεγεί από το υποκείμενο των δεδομένων

«(1) Εκτός από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 14, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και στο άρθρο 31c, παράγραφος 2, του παρόντος νόμου, η υποχρέωση της οικονομικής αρχής να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφοι 1, 2 και 4, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 δεν υφίσταται

1. εφόσον η παροχή των πληροφοριών

a) θέτει σε κίνδυνο την ορθή εκπλήρωση των καθηκόντων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των φορολογικών αρχών ή άλλων δημοσίων αρχών υπό την έννοια του άρθρου 23, [σελ. 6 του πρωτοτύπου] παράγραφος 1, στοιχεία δ' έως η', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ή

b) [...]

και ως εκ τούτου το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων στην παροχή πληροφοριών πρέπει να υποχωρήσει. Το άρθρο 32a, παράγραφος 2, ισχύει κατ' αναλογίαν.»

- 11 § 32c Δικαίωμα προσβάσεως του υποκειμένου των δεδομένων

«(1) Το δικαίωμα προσβάσεως του υποκειμένου των δεδομένων έναντι φορολογικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 δεν υφίσταται, εφόσον

1. κατά το άρθρο 32b, παράγραφοι 1 ή 2, το υποκείμενο των δεδομένων δεν πρέπει να ενημερωθεί

2. η παροχή των πληροφοριών θα έθιγε τον φορέα της φορολογικής αρχής όσον αφορά τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη αστικών αξιώσεων ή την άμυνα κατά αστικών αξιώσεων που προβάλλονται κατ' αυτού υπό την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Δεν θίγονται οι υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών της φορολογικής αρχής βάσει του αστικού δικαίου,

[...]».

III

- 12 Τα προδικαστικά ερωτήματα είναι αποφασιστικής σημασίας. Από την απάντηση που θα δοθεί εξαρτάται η ευδοκίμηση της αιτήσεως αναιρέσεως του καθού. Πρέπει να αποσαφηνιστούν από το Δικαστήριο, διότι ούτε έχουν διευκρινιστεί

από τη νομολογία του Δικαστηρίου ούτε είναι σαφή. Όσον αφορά την προδικαστική παραπομπή και τα κατ' ιδίαν προδικαστικά ερωτήματα, σημαντικές είναι οι ακόλουθες σκέψεις:

- 13 Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 δεν εφαρμόζεται άμεσα στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης. Δεν πρόκειται ούτε για δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα [σελ. 7 του πρωτοτύπου] (φορολογικής φύσεως) φυσικού προσώπου κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, του άρθρου 4, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ούτε για αξίωση προσβάσεως του υποκειμένου των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Η ιδιότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αμιγώς ατομικό δικαίωμα, το οποίο δεν καθίσταται μέρος της πτωχευτικής περιουσίας και, κατά συνέπεια, δεν καλύπτεται από τη μεταβίβαση της εξουσίας διαχείρισεως και διαθέσεως στον σύνδικο πτωχέυσεως σύμφωνα με τον άρθρο 80, παράγραφος 1, του Insolvenzordnung (Πτωχευτικού Κώδικα, στο εξής: InsO). Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως επιβεβαιώσει την αρμοδιότητά του να διασφαλίζει την ομοιόμορφη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και ως προς αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως που αφορούσαν διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, στο πλαίσιο των οποίων τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, αλλά οι παρατιθέμενες διατάξεις είχαν καταστεί άμεσα και ανεπιφύλακτα εφαρμοστέες μέσω παραπομπής του εθνικού δικαίου στο περιεχόμενό τους (πρβλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2006 – C-3/04 [ECLI:EU:C:2006:176], Poseidon Catering BV – σκέψεις 14 επ. και της 18ης Οκτωβρίου 2012 – C-583/10 [ECLI:EU:C:2012:638], Nolan – σκέψεις 45 επ.).
- 14 Στην προκειμένη περίπτωση πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές. Με τις συμπληρώσεις που επέφερε στον φορολογικό κώδικα, ο νομοθέτης αποσκοπεί – όπως προκύπτει ιδίως από το άρθρο 2α, παράγραφοι 3 και 5, ΑΟ – στη θέσπιση, πέρα από το άμεσο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, σύμφωνα με τη γενική αρχή του φορολογικού κώδικα, ενιαίων διαδικαστικών κανόνων – οι οποίοι, σε τακτική βάση, συνιστούν ταυτόχρονα κανόνες για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα– για όλους όσους αφορά το φορολογικό δίκαιο και το δίκαιο της φορολογικής διαδικασίας, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής τους [παραλείπόμενα]. Δεν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο εν λόγω ρυθμιστικός σκοπός περιορίζεται σε φόρους που καθορίζονται από το ενωσιακό δίκαιο. Εξάλλου, όπως διευκρίνισαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση οι εκπρόσωποι του κυρίως αρμοδίου για την τροποποίηση του φορολογικού κώδικα Bundesministerium der Finanzen (ομοσπονδιακού υπουργείου οικονομικών), ούτε από τεχνικής απόψεως θα ήταν δυνατή η διαφοροποιημένη, ανάλογα με τον οφειλέτη και το είδος του φόρου, επεξεργασία των δεδομένων.
- 15 Ταυτόχρονα, ο εθνικός νομοθέτης θέλησε να υπαγάγει κατ' αρχήν υφιστάμενες αξιώσεις προσβάσεως στην πληροφόρηση σύμφωνα με τους νόμους περί ελεύθερης προσβάσεως στην πληροφόρηση της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως και των ομοσπόνδων κρατών στο εν λόγω ενιαίο δίκαιο φορολογικής διαδικασίας [σελ. 8 του πρωτοτύπου] και έτσι να θέσει εκποδών σε ειδικούς τομείς τους

νόμους περί ελεύθερης προσβάσεως στην πληροφόρηση για δεδομένα φορολογικού χαρακτήρα [παραλειπόμενα]. Τον σκοπό αυτό εξυπηρετεί το άρθρο 32e ΑΟ. Αποκλείεται να ερμηνευθεί η διάταξη αυτή ως παραπομπή σε νομική βάση. Μια τέτοια ερμηνεία θα είχε ως συνέπεια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή εφαρμογή των άρθρων 12 έως 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, σε συνδυασμό με τα άρθρα 32a έως 32d ΑΟ, σε αξιώσεις τρίτων περί προσβάσεως στην πληροφόρηση θα οδηγούσε, εφόσον δεν συνέτρεχε η ιδιότητα του υποκειμένου των δεδομένων, πάντα σε αποκλεισμό της αξιώσεως και, κατά συνέπεια, θα ήταν κενή περιεχομένου. Δεδομένου του γράμματος του άρθρου 32e, σημείο 1, ΑΟ αποκλείεται η εν λόγω ερμηνεία του κανόνα. Σύμφωνα με τις διευκρινίσεις των εκπροσώπων του ομοσπονδιακού υπουργείου οικονομικών κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αυτή δεν συνάδει ούτε με την εκφρασθείσα στο άρθρο § 32e, σημεία 2 και 3, ΑΟ κανονιστική βούληση να περιοριστούν, υπό την έννοια του καθορισμού ανώτατου ορίου, οι αξιώσεις προσβάσεως στην πληροφόρηση – καθόσον προβλέπονται στους νόμους περί ελεύθερης προσβάσεως στην πληροφόρηση της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως και των ομοσπόνδων κρατών – στο μέτρο που απορρέει από τον φορολογικό κώδικα.

- 16 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, δεν μπορεί να «διασπαστεί» η ερμηνεία των νέων κανόνων του φορολογικού κώδικα όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά που υπάγονται στο ενωσιακό δίκαιο, από τη μια πλευρά, και όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά που δεν υπάγονται στο δίκαιο αυτό, από την άλλη.
- 17 Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

Από την απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται το αν μια δημόσια οικονομική αρχή μπορεί να αρνηθεί καταρχήν την πρόσβαση σε δεδομένα φορολογικού χαρακτήρα της οφειλέτριας του φόρου επικαλούμενη το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Την παραδοχή αυτή έλαβε προδήλως ως αφετηρία ο εθνικός νομοθέτης, κατά το σαφές γράμμα του άρθρου 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, του ΑΟ, το οποίο, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση [παραλειπόμενα], στηρίζεται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και επιπλέον λαμβάνει ρητώς υπόψη τη διάταξη αυτή. Αντιθέτως, στους οικείους επαγγελματικούς κύκλους υποστηρίζεται εν μέρει η άποψη ότι οι ρήτρες παρεκκλίσεως στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχεία θ' και ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 αφορούν μόνο υποκείμενα του ιδιωτικού δικαίου· το στοιχείο ι' έχει συναφώς κατ' αποτέλεσμα διευκρινιστική και μόνο λειτουργία έναντι της ευρείας διατυπώσεως του στοιχείου θ', το οποίο αφορά την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων ιδιωτών [παραλειπόμενα] [σελ. 9 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορεί το γεγονός ότι η προστασία σημαντικών δημοσίων συμφερόντων είναι αντικείμενο των ρητρών παρεκκλίσεως του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως η', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Σημαντικά χρηματοοικονομικά συμφέροντα του κράτους στον τομέα των δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων μπορούν να προστατευθούν παραδείγματος χάριν επί τη βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

18 Επί του δευτέρου ερωτήματος

Στο μέτρο που οι δημόσιες οικονομικές αρχές μπορούν, κατ' αρχήν, να επικαλεστούν το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί αν η φράση «εκτέλεση αστικών αξιώσεων» καλύπτει και την άμυνα κατά αστικών αξιώσεων. Αυτό συμβαίνει – όπως επίσης μπορεί να συναχθεί σαφώς τόσο από το γράμμα του άρθρου 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ όσο και από τις σχετικές με τη διάταξη αυτή αιτιολογικές σκέψεις [παραλειπόμενα] – κατά την εκτίμηση του εθνικού νομοθέτη. Συναφώς, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις των εκπροσώπων του Bundesministerium der Finanzen (ομοσπονδιακού υπουργείου οικονομικών) κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση όσον αφορά την επιδιωκόμενη συμβατότητα προς το ενωσιακό δίκαιο, η ρητή μνεία του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 στο άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ αποσκοπεί να αποσαφηνίσει ότι πρόκειται μόνο για την άμυνα κατά αστικών αξιώσεων κατά την έννοια του κανόνα αυτού.

- 19 Το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι οι φορολογικές αρχές δεν θα βρίσκονται ούτε σε καλύτερη αλλά ούτε και σε χειρότερη θέση από άλλους οφειλέτες ή πιστωτές, για τους σκοπούς της ίσης και νόμιμης φορολογίας και διασφάλισης των φορολογικών εσόδων, όσον αφορά αστικές αξιώσεις· κατά συνέπεια, οι υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών θα πρέπει να ρυθμίζονται αποκλειστικά από το αστικό δίκαιο [παραλειπόμενα]. Η διάταξη αποσκοπεί σε διόρθωση της «φιλικής προς τον σύνδικο πτωχεύσεως» νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων σχετικά με τις αιτήσεις προσβάσεως σε πληροφορίες σύμφωνα με τους νόμους περί ελεύθερης προσβάσεως στην πληροφόρηση της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως και των ομοσπόνδων κρατών [παραλειπόμενα]. Συναφώς, η εξουσία διαχειρίσεως και διαθέσεως του συνδίκου κατά το άρθρο 80, παράγραφος 1, InsO εκτείνεται και σε πληροφορίες που καλύπτονται από το φορολογικό απόρρητο, οι οποίες εξυπηρετούν την εξέταση των [σελ. 10 του πρωτοτύπου] αξιώσεων κατά της φορολογικής αρχής από την πτωχευτική ανάκληση σύμφωνα με τα άρθρα 129 επ. του InsO [παραλειπόμενα]. Ως συνέπεια της νομολογίας αυτής, οι σύνδικοι πτωχεύσεως μπορούσαν να απαιτήσουν από τις φορολογικές αρχές πρόσβαση σε φορολογικού χαρακτήρα δεδομένα των πτωχευσάντων οφειλετών, τα οποία συχνά ήταν τα μόνα που τους παρείχαν τη δυνατότητα να εξετάζουν αξιώσεις πτωχευτικής ανάκλησης κατά της φορολογικής αρχής. Έναντι άλλων πιστωτών του πτωχεύσαντος οφειλέτη, ο σύνδικος πτωχεύσεως περιορίζεται σε αστικού δικαίου αξιώσεις προσβάσεως σε πληροφορίες, τις οποίες ρητώς δεν επηρεάζει το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, του ΑΟ. Οι αστικές αξιώσεις προσβάσεως σε πληροφορίες εξαρτώνται, όμως, κατά την πάγια νομολογία του Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακού Ακυρωτικού Δικαστηρίου) από το γεγονός ότι η αξίωση από την πτωχευτική ανάκληση υφίσταται κατ' αρχήν και επιδιώκεται μόνον ο ακριβέστερος προσδιορισμός του είδους και της εκτάσεως της αξιώσεως. Επομένως, καθόσον δεν υφίσταται απαίτηση εκ νέου ένταξης στην πτωχευτική περιουσία, ο σύνδικος πτωχεύσεως πρέπει να στηρίζεται για όλες τις αναγκαίες πληροφορίες μόνο στον πτωχεύσαντα οφειλέτη [παραλειπόμενα]. Κατά συνέπεια, ο σύνδικος πτωχεύσεως

μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από άλλους πιστωτές σε σαφώς μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας· το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ επιδιώκει να αποκλείσει στο μέλλον την δια του τρόπου αυτού προκαλούμενη λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση των φορολογικών αρχών.

- 20 Το ζήτημα αν ο εν λόγω ρυθμιστικός σκοπός καλύπτεται από το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 χρήζει διευκρίνισης. Η διάταξη παρέχει στον εθνικό νομοθέτη τη δυνατότητα να θεσπίζει –υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις– περιοριστικούς κανόνες για τη διασφάλιση της εκτέλεσης αστικών αξιώσεων. Σύμφωνα με την παραδοσιακή αντίληψη, ο όρος «εκτέλεση (Durchsetzung)» ανάγεται στη σφαίρα επιρροής του δικαιούχου της αξιώσεως (πιστωτή) και χρησιμοποιείται πρωτίστως ως συνώνυμο για την εκπλήρωση (Vollziehung) ή εκτέλεση (Vollstreckung) μιας κατ' αρχήν υφισταμένης αξιώσεως· το ίδιο θα πρέπει να ισχύει για τον όρο «the enforcement» στην αγγλική και «l'exécution» στη γαλλική γλώσσα του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Επομένως, η άμυνα κατά των αστικών αξιώσεων δεν μπορεί να υπαχθεί άνευ ετέρου στην έννοια «εκτέλεση». Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο καθόσον ο νομοθέτης του κανονισμού, στο άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο στ', άρθρο 17, παράγραφος 3, στοιχείο ε', άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και παράγραφος 2, άρθρο 21, παράγραφος 1, περίοδος 2, και άρθρο 49, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού [σελ. 11 του πρωτοτύπου] (ΕΕ) 2016/679, διακρίνει μεταξύ των όρων «θεμελίωση», «άσκηση» ή «υποστήριξη» (νομικών αξιώσεων). Δεν είναι σαφές συναφώς αν η υποστήριξη νομικών αξιώσεων περιλαμβάνει και την άμυνα κατά των αξιώσεων αυτών [παραλειπόμενα].
- 21 Στο μέτρο που η φράση «εκτέλεση αστικών αξιώσεων» περιλαμβάνει την άμυνα της φορολογικής αρχής κατά των αξιώσεων αυτών, ανακύπτει το περαιτέρω ερώτημα αν οι αξιώσεις (εν προκειμένω οι αξιώσεις από πτωχευτική ανάκληση) πρέπει να έχουν προβληθεί έναντι του εναγομένου ή αν αρκεί ότι ζητούνται οι πληροφορίες για να εξετασθούν οι αξιώσεις αυτές. Η από γλωσσικής απόψεως εσφαλμένη διατύπωση του άρθρου § 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ στηρίζεται στην άμυνα του φορέα της φορολογικής αρχής «κατά κατ' αυτού προβληθεισών αστικών αξιώσεων [...]». Εάν ο όρος «προβάλλω» ερμηνευθεί ως συνώνυμο των όρων «απαιτώ», «διατείνομαι», «δηλώνω», «διεκδικώ» ή «επιβάλλω», η διατύπωση «προβληθείσες (geltend gemacht)» υποδηλώνει ότι ο δικαιούχος της αξιώσεως (πιστωτής) έχει ήδη αντιτάξει έναντι του εναγομένου (οφειλέτη) αξίωση, η οποία επομένως έχει σε κάθε περίπτωση αποκτήσει κατ' αρχήν συγκεκριμένη υπόσταση. Αντίθετα, το απλό –μόλις μέσω των ζητούμενων φορολογικών δεδομένων εξεταζόμενο– ενδεχόμενο να υφίστανται αξιώσεις από την πτωχευτική ανάκληση κατά της φορολογικής αρχής δεν θα πρέπει να αρκεί. Άλλωστε, εάν η αξίωση προσβάσεως στις πληροφορίες αποκλειόταν μετά την προβολή της αξιώσεως από την πτωχευτική ανάκληση, ο κανόνας θα καθίστατο σε μεγάλο βαθμό κενός περιεχομένου διότι ο σύνδικος πτωχεύσεως θα είχε ήδη αποκτήσει προηγουμένως τα αναγκαία δεδομένα. Επομένως, το Τμήμα ερμηνεύει το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ, σύμφωνα με το σαφές νόημα και τον σκοπό του, υπό την έννοια ότι η φράση «προβληθείσες» καλύπτει και αξιώσεις

«που πρόκειται να προβληθούν» ή «πιθανές». Εγείρει αμφιβολίες και χρήζει διευκρινίσεως το ζήτημα κατά πόσον η ερμηνεία αυτή καλύπτεται από το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

22 Επί του τρίτου ερωτήματος

Τέλος, χρήζει διευκρινίσεως το ζήτημα αν εθνικός κανόνας που περιορίζει το δικαίωμα προσβάσεως του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την αντίκρουση [σελ. 12 του πρωτοτύπου] πιθανών αξιώσεων από πτωχευτική ανάκληση κατά της φορολογικής αρχής μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

23 Κατά την αντίληψη του εθνικού νομοθέτη, ο ρυθμιστικός σκοπός του άρθρου 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ, να μην τεθεί η φορολογική αρχή σε περίπτωση αστικών αξιώσεων ούτε σε καλύτερη ούτε σε χειρότερη θέση από τους άλλους πιστωτές και οφειλότες, εξυπηρετεί και την ισότιμη και νόμιμη φορολογία και τη διασφάλιση των φορολογικών εσόδων. Οι δύο αυτοί σκοποί συνιστούν σημαντικούς στόχους γενικού δημοσίου συμφέροντος σε δημοσιονομικά και φορολογικά θέματα κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 [παραλειπόμενα]. Δεδομένου του γράμματος του άρθρου 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ και της αιτιολογικής εκθέσεως, το Τμήμα εκκινεί μεν από την παραδοχή ότι ο νομοθέτης είχε πρωτίστως την πρόθεση να κάνει χρήση της ρήτρας παρεκκλίσεως του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Υπέρ της θέσεως αυτής συνηγορεί, από συστηματικής απόψεως, το γεγονός ότι ο νομοθέτης αναφέρεται στις ρήτρες παρεκκλίσεως του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχεία δ' έως η', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (μόνο) σε άλλες διατάξεις, όπως στο άρθρο 32b, παράγραφος 1, σημείο 1, στοιχείο α', ΑΟ, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 1, ΑΟ. Εν πάση περιπτώσει, ανεξαρτήτως αυτού, δεν μπορεί να αποκλειστεί πέραν πάσης αμφιβολίας το ενδεχόμενο ότι το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ μπορεί επικουρικώς να στηριχθεί και στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

24 Πάντως, επί της ουσίας, η παραδοχή αυτή εγείρει αμφιβολίες. Οι φορολογικού χαρακτήρα πληροφορίες που ζητούνται δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις ουσιαστικού δικαίου φορολογικές αξιώσεις, αλλά, πρωτίστως, για τις σχετικές με το πτωχευτικό δίκαιο καταβολές, ως ενδεχομένως δεκτικές δικαστικής προσβολής νομικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 129, παράγραφος 1, InsO. Κατά συνέπεια, η στρεφόμενη κατά της φορολογικής αρχής αξίωση του συνδίκου πτωχεύσεως να περιληφθούν εκ νέου στην πτωχευτική περιουσία ανακληθείσες στο πλαίσιο του πτωχευτικού δικαίου παροχές δεν περιλαμβάνεται στις αξιώσεις από τη φορολογική σχέση. Η πτωχευτική ανάκληση συνεπάγεται μόνο το ανίσχυρο της νομικής πράξεως που ζημιώνει τους πιστωτές, όχι όμως και το ανίσχυρο της υποχρέωσης που αποτελεί το έρεισμα της εν λόγω πράξεως. Αντιθέτως, το νομικό έρεισμα της ανακληθείσας παροχής – εν προκειμένω οι φορολογικές αξιώσεις – δεν θίγονται από την πτωχευτική ανάκληση. Ο εναγόμενος οφείλει να αποδώσει την παροχή που εκπλήρωσε προς αυτόν ο

πωχεύσας οφειλέτης, διατηρεί όμως τη δική του αρχικώς εκπληρωθείσα και εφεξής εκ νέου [σελ. 13 του πρωτοτύπου] εκκρεμή απαίτηση (άρθρο 144, παράγραφος 1, InsO), την οποία μπορεί να εγγράψει στον πίνακα κατατάξεως [παραλειπόμενα]. Επομένως, ο επιδιωκόμενος με το άρθρο 32c, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ σκοπός της ίσης μεταχείρισεως των δημόσιων οικονομικών αρχών και των λοιπών πιστωτών αφορά βεβαίως χρηματοοικονομικά συμφέροντα του κράτους, δεδομένου ότι η δημόσια οικονομική αρχή πρέπει ενδεχομένως να αποδώσει τον εισπραχθέντα φόρο και να εγγράψει τις απαιτήσεις της στον πίνακα κατατάξεως. Πάντως, το ζήτημα αν το συμφέρον που έγκειται στην προστασία από την εν λόγω «αναστροφή» συνιστά άξιο αναγνώρισεως «σημαντικό στόχο» κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο ε΄, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 εγείρει αμφιβολίες, ιδίως διότι δεν προκύπτει σε κάθε περίπτωση ο άμεσος συσχετισμός με την κατοχύρωση ίσης και νόμιμης φορολογίας και τη διασφάλιση των φορολογικών εσόδων. Και ο εθνικός νομοθέτης είχε συναφώς υπόψη του – όπως καταδεικνύει η διάταξη του άρθρου 32a, παράγραφος 2, ΑΟ στην οποία παραπέμπει το άρθρο 32b, παράγραφος 1, σημείο 2, ΑΟ – κυρίως άλλες περιπτώσεις.

[παραλειπόμενα]

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΝΙΟΝ